REGISTERS OF LOVE IN THE POETRY OF ZORICA LAȚCU AND MAGDA ISANOS

Mina-Maria Rusu
Senior Lecturer, PhD., "Apollonia" University of Iași

Abstract:The feeling of love is, in both poets, a constant of lyricism, developing metaphorically either the love for the earthly beauty of nature or the divinity of the heavenly immense. Love is a form of integration of the passing being into eternity. With tragic destinies, the two poets live in this noble feeling, overcoming the tragic condition of the human being.

Keywords:hierophony, tragic, limit, nature, God

Sub semnul coincidențelor

Născute la un an diferență - 1916 - 1917 -, în aceeași dată de 17, a două luni consecutive de primăvară - martie și aprilie - cele două poete se circumscriu unei zodii comune, prin viziunea despre sentimentul iubirii, ca supremă formă de manifestare a omenescului din ființa noastră. Deși par a fi diametral opuse, ca poziționare, din perspectiva lumescului față de acest sentiment, la o mai atentă privire a liricii lor de dragoste, se poate constata faptul că ambele metaforizează trărirea acestuia ca pe un reflex al stării de înnobilare prin raportarea vieții lumești, profane, la modelul divin. Studiile lor umaniste de nivel academic le-au rafinat discursul liric, poziționîndu-l cînd în zona cereștilor aspirații ale omului comun, cînd în lumea divinului intangibil, dar cu o forță modelatoare de netăgăduit.

Zoricăi Lațcu, destinul lumesc pare că i-a favorizat rafinarea omenescului din perspectiva suferinței predestinate, astfel încît gravul handicap fizic pe care-l avea din naștere, combinat cu inteligența sclipitoare, dar și desăvîrșita stăpînire a virtuților expresive ale cuvîntului au contribuit major la configurarea stilului poetic, depozitar al unei trăiri supraumane a tragicului. Poeta face parte din categoria oamenilor aleși de suferință predestinată, nu ca blestem, ci ca practică isihastă a cărei finalitate este comuniunea cu Dumnezeu și implicit, asumarea unei noi condiții existențiale – aceea de a fi punte de trecere de la neființă la ființare veșnică.

Magdei Isanos, destinul i-a oferit un alt algoritm de rafinare a existenței comune spre atingerea absolutului. Dobîndind de mică un handicap fizic, dotată cu o inteligență sclipitoare și cu poftă de viață, poeta se va întîlni cu Dumnezeu în zona prevestirii morții sale timpurii. Pînă atunci, iubirea de oameni, de tot ce este lumesc, exprimată mereu prin zîmbet și prin optimismul debordant, a creat spațiul sacru în care poeta a exersat acest sentiment purificator.

Ambele creatoare au avut o cultură temeinică de tip clasic umanist, fapt care a contribuit la rafinarea sentimentului de iubire, de la omenesc la divin, grefat, firește, pe structura sufletească a fiecăreia. În acest proces poetic se simte o resemantizare a lumii, fie prin raportarea directă la cetatea cerească, fie prin înnobilarea ființei umane în spațiul terestru.

Rădăcini filosofice

Este neîndoielnic faptul că ambele poete au avut contact cu scrierile filosofilor și teologilor lumii, ale căror concepții le-au influențat creația poetică. Ne gîndim mai întîi la opera Sf. Augustin, în care sunt definite cele două lumi: una cosmică și alta terestră, ambele cu virtuțile și cu efectele asupra devenirii ființei umane.

În concepția acestuia, imaginea lumii are o structură polifonică, în care două elemente adverse – **Civitas Dei** şi **Civitas terrena** – "se suprapun, se încrucişează şi se confruntă".

BDD-A27920 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:56 UTC)

Dacă prima cetate este modelul lumii celeste, cu toate atributele spaţio–temporale ale sacrului, a doua este "cetatea omenească, prea omenească, în care omul, uitîndu-şi vocaţia eternităţii, se închide în finitudinea sa"[1], creînd un model ontologic al profanului, pe care va încerca să-l sacralizeze. Sfîntul Augustin defineşte relaţia dintre cele două cetăţi şi implicaţiile acestora asupra părţii umane a Fiinţei: "Prima cetate, în făptura propriului ei conducător, îşi admiră puterea. Cealaltă îi spune Dumnezeului ei : *Iubi-Te-voi, Doamne, Domnul este întărirea mea*. De aceea, în prima, înţelepţii, care duc o viaţă întru totul omenească, au umblat după bunuri trupeşti sau ale minţii – sau după ambele deodată; aceia care l-au putut cunoaşte pe Dumnezeu "nu l-au preamărit ca Dumnezeu şi nu i-au adus mulţumire, ci au rătăcit în cugetări inutile, iar inima lor nechibzuită s-a întunecat. Pretinzîndu-se înţelepţi (adică stăpîniţi de propriul lor orgoliu şi lăudîndu-se cu mintea lor), au înnebunit şi au înlocuit gloria Dumnezeului nepieritor cu imitaţia chipului omului pieritor, al păsărilor, al patrupedelor şi al reptilelor (…) Dar în cealaltă cetate, toată înţelepciunea omului stă în evlavia care, singură, îi aduce Dumnezeului adevărat cinstea cuvenită şi care aşteaptă drept răsplată lumea sfinţilor, cea a oamenilor şi de asemenea cea a îngerilor, astfel ca Dumnezeu să fie toate în toţi."[2]

Omul poate migra în modelul celest al lumii, transgresînd hotarele profanului, pînă la dobîndirea spirituală a divinului prin *înfiorare mistică*. Sentimentul acesta e un *mysteriumtremendum*, cum l-a numit Rudolf Otto și se manifestă și în versurile poetei mistice Teresa de Ávila[3]: *Dios mío, el perderte temo.* (*¨Cuán trise es, dios mío…!*) În concepţia teologului, un alt reflex al trăirii numinosului este sentimentul superiorităţii absolute pe care exegetul îl numeşte *majestas*. Această latură a numinosului determină o aneantizare, care-i imprimă omului atitudinea de umilinţă şi sentimentul distanţării, din care derivă deseori "deprecierea mistică a eu-lui". Latura transcendentă a Fiinţei devine astfel corelativă laturii umane şi determină o evaluare subiectivă a omului de către sine, de tipul "*Eu nu sunt nimic, Tu eşti totul!*". Rudolf Otto consideră trăirea "sentimentul de a nu fi *decît o creatură*"[4], care imprimă fiinţei umane, prin determinantul adverbial restrictiv *decît*, conştiinţa limitei acceptate în faţa maiestăţii ce nu cunoaşte limita. În esenţă, atributul *tremendum* este compus din elementele *înfricoşare* şi *majestate*; primul defineşte trăirea omului, al doilea, starea divinului. Astfel *misterul* apare ca un concept complex care-şi adaugă atributul *mirum*, cu două manifestări: *fascinans* şi *augustum*. Însăşi rădăcina sanscrită —*muš*— a lui *mysterium* conduce spre sensul de acţiune tainică, discretă, capabilă să producă *mirarea* în faţa a ceea ce nu este inteligibil şi obişnuit, numit de Rudolf Otto *Ganz anderes*. Prin atitudinea mistică, fiinţa umană percepe obiectul numinos ca *nimicul însuşi*, imprimîndu-i un caracter nihilist, echivalent cu *vidul* şi *vacuitatea*din concepţia misticilor budhişti. Rudolf Otto consideră acest *nimic* sau *vid* "ideogramă numinoasă" a lui "cu totul altul" care "transcende categoriile noastre", "este mai presus de orice raţiune" şi alcătueşte "antiteze ireconciliabile şi ireductibile"[5].

Mysterium dă formă *numinosului*, în vreme ce *tremendum*, cu variantele sale de manifestare îi asigură conţinutul. Omul religios caută să prindă numinosul fie ca "să se umple de el" fie ca "să se identifice cu acesta". Se poate vorbi despre o "posedare numinoasă"

[1]*Cf.* Henri Marrou, ***Teologia istoriei***, Ed. Institutului European, Iaşi, 1995, p.44.
[2]Sf. Augustin, (XIV, XXVIII)
[3]Teresa de Ávila, ***Poesías/Poezii***, ediţie bilingvă, traducere, prefaţă şi note de Viorica S. Constantinescu, Ed. Institutului European, Iaşi, 1996. *Mi-e teamă mereu, Domnul meu, / c-aş putea să Te pierd.* (***Ce tristă-i, Domnul meu…!***)
[4] Henri Marrou, ,*op. cit.*, p.27.
[5]Otto, Rudolf, ***Sacrul***, Ed. Dacia, Cluj 1996, p.38.

BDD-A27920 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:56 UTC)

derivată a "puterii miraculoase a numenului"[6] care conduce spre rădăcinile magice ale religiei. În magie, prin practici specifice, se ţintea obţinerea binelui profan, în vreme ce religia cultiva latura sublimă a unor astfel de demersuri, al căror scop era dobîndirea binelui sacru, prin *asceză*, percepută de *homo religiosus* ca "reculegere şi înălţare individuală a sufletului spre sacru"[7] determinată de *solemnitatea numinosului*. Accesul la sacru pe cale magică are ca rezultat bucuria raţională, în vreme ce perceperea acestuia pe calea religioasă a ascezei şi a revelaţiei oferă beatitudinea prin atingerea a ceea ce misticii numesc străfundulsufletului. De la magie la asceză se parcurge o maturizare a trăirii pînă la dobîndirea stării sublime a misticului, aceea de*a fi în spirit*. *Mysterium* îşi asociază în planul acţiunii verbul *a mistui;* aceeaşi Teresa de Ávila mărturiseşte[8]:,*Si el padecer con amor/puede dar tan gran deleite,/˜qué gozo nos dará el verte!* (***Si el padecer con amor…)*** Ea recunoaşte astfel dependenţa şi slăbiciunea umană în raport cu valoarea numinoasă. Misticul este sedus însă de un Dumnezeu bun, milos şi iubitor; discursul născut sub semnul lui *fascinans* capătă o structură catafatică ce dimensionează subiectiv sacrul. Din dorinţa omului "de a poseda divinul şi a fi totodată posedat de el"[9], esenţa trăirilor se compune din împlinirea acesteia în liniştea isihastă izvorîtă tocmai din conştiinţa ambivalenţei sacrului. Perceperea lui *augustum* ca dimensiune a numinosului creează în conştiinţa creaturii sentimentul acut al deprecierii eului, devenind o referinţă obiectivă la noţiunea de sacru.

Sacrul transcende numinosul prin facultatea proprie de a lega semnificatul de un semn şi de a utiliza un limbaj care, pornind de la ideogramă, construieşte expresii literare ca reprezentări ale divinului. Astfel sacrul nu este doar o experienţă trăită individual, o epifanie a divinului, instantanee şi trecătoare sau un teopanism mistic. El se manifestă ambivalent, "totodată pur şi impur, benefic şi nefast"[10] şi trebuie să producă o conştientizare a vieţii individuale. Considerînd *sacrul* ca un produs al convergeţei raţionalului cu iraţionalul, îi descoperim sorgintea în real şi implicit observăm justeţea concluziilor lui Mircea Eliade în urma complexelor sale studii asupra conceptului în discuţie.

Dacă numinosului îi este proprie doar dimensiunea iraţională, sacrul este o manifestare deopotrivă a raţionalului şi a iraţionalului. Elementele raţionale care îl definesc *(iubirea, mila, compătimirea, întrajutorarea*) schematizează structura laturii iraţionale, ale cărei componente ţin de aspectul dionisiac al numenului, reprezentat de acel inexplicabil *fascinans*. în componenţa sacrului, elementul iraţional se comportă ca un reflex al suportului raţional al conceptului. Astfel, fermecătorul, ciudatul, încîntătorul, delirul, sunt produse de calităţile numenului de *a iubi, a compătimi, a ajuta* omul.

Iată cîteva ecouri din alte zone decît aceea a poeziei, care configurează algoritmul trăririlor generate de iubire poziționată între *celest* și *pământean* și pe are le-am ales ca repere în demersul nostru privind registrele iubirii în lirica celor două poete.

Iubirea – sentiment divin

Zorica Lațcu se călugărește la 30 de ani, cam la vîrsta la care Magda Isanos urca la Ceruri. Acest amănunt biografic poate explica de ce poezia ei a fost dintru început una de adorare a lui Dumnezeu și doar a acelui spațiu numit de Sf. Augustin *Civita Dei*. În fapt, viața dinaintea intrării ei în mănăstire, chinuită de grava infrmitate fizică, apropierea de părintele Arsenie Boca, ce i-a fost duhovnic, dar și acea predestinare care a condus-o către fiorul mistic sunt rădăcini puternice pentru o pezie de mare profunzime creștină, filosofică, prin care se apropie pe alocuri de mistica Teresa de Avila. Poezia Zoricăi Lațcu face parte din lirica

[6]*Idem*, p.46
[7]*Ibidem*, p.50.
[8]*Cf.* Teresa de Ávila, *op. cit. Dacă suferinţa din iubire / poart-atâta plăcere în ea,/ ce fericire când Te vom vedea! (**Dacă suferinţa…***).
[9] Michel Meslin, ***Ştiinţa religiei***, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1993, p.79.
[10]*Ibidem*, p. 82.

BDD-A27920 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:56 UTC)

religioasă înscrisă în curentul de la Gîndirea, de care se detașează prin viziunea originală, teologică. Sentimentul religiozității se reflectă în toată creația ei, din care transpare iubirea lui Dumnezeu pentru oameni, iar declarațiile de iubire ale ființei umane față de Atotputernicul sunt, în fapt, expresii ale lucrării acestuia. Versurile poetei sunt expresia înțelegerii acestei iubiri, ființa însăși fiind percepută de către autoare nu ca trup, ci ca spirit, ca expresie a voinței divine. Poate că acest sentiment a fost cel care a stat la baza seninătății cu care poeta și-a dus povara unui destin tragic. În fapt, lirica sa lucrează asupra cititorului, îndumnezeindu-l, departe de canon, printr-o puternică metaforizare a existenței întru credință. În poezia sa, asistăm la o evadare din lumea profană în încremenirea celestă, unde inexistența limitei anulează sentimentul tragic al vieţii, de fapt este ceea ce Rudolf Otto numeşte "sentimentul stării de creatură"[11] însumat în *recunoştinţă, încredere, iubire, siguranţă, umilă supunere şi resemnare*. Poezia Zoricăi Lațcu este izvorîtă din rugăciune și poartă în sine virtuțile acesteia. În vreme ce religiozităţii – ca parte a experienței umane, ca trăire – îi corespunde ideea de sacru şi implicit de raţional, religiei îi aparţin divinul, iraţionalul. Experiența religioasă pune sacrul în relaţie cu hierofaniile care conduc, firește, la o simbolistică adecvată. La Zorica Lațcu, simbolismul religios este complex, spiritualizat, ducînd la îndumnezeirea sufletului omenesc. Poezia ei este un loc în care s-a regăsit, spiritualizîndu-se, în căutarea lui Dumnezeu, învingînd patimile omenești și dobîndind trăirea mistică, astfel încît, prin poezie, iubirea să se reverse peste lume: *dacă la vederea luminii dumnezeieşti ajunge cel ce s-a curăţat de patimi şi a ajuns urcînd pe treptele virtuţilor pînă la o iubire fierbinte de Dumnezeu, aceasta înseamnă că el şi-a spiritualizat fiinţa în aşa fel, că ea însăşi a devenit căldură şi lumină a dragostei de Dumnezeu şi de oameni*.[12] Iată ce declară poeta, în acest sens: *De cînd în noapte, Doamne, Te-am simţit,/ Atît de-aproape. Dragoste era?/ Stăteam pierdută-n Tine, undeva,/ Învăluită cald în Dumnezeu./ Şi Tu erai în mine, Doamne-al meu!* În poezia ***Răpire***, ființa umană care îl iubește pe Dumnezeu îl caută asiduu: *În valuri de lumină, undeva./ Şi n-am ştiut că asta e iubire./ Să treci din beznă în nemărginire,/ Cu mîna strînsă-n mîinile Cuiva./ Cînd ne-am oprit, s-a-ntors privirea mea/ Spre Cel ce mă dăduse. Şi uimită,/ Am cunoscut lumina nesfîrşită, /Că, toată, valuri, de la El venea.*

Starea mistică, în volumul ***Poemele Iubirii***, cel mai valoros, tematic, al poetei, culminează cu găsirea lui Dumnezeu, definit complex, ca expresie supremă a desăvîrșirii, prin rezultatul acestui sentiment: *Nu ştiu cum să Te numesc Iubire:/ Părinte, frate, domn, prieten, mire.../ Căci să vorbesc cu meşteşug nu ştiu,/ Dar parcă, Doamne, Mumă-mi eşti şi Fiu.* (***Rodire***) Folosind de două ori titlul ***Acatist***, poeta exprimă metaforic sentimentul care leagă mirii - *iubirea*. O poezie cu aer de confesiune, care păstrează tiparul viziunii poetice a Zoricăi Lațcu: *Iubirea mea, Tu, crinul meu de foc*. Poeta conchide astfel că sentimentul nobil de iubire duce la desăvîrșirea ființei și îl metaforizează prin imaginea *crinului de foc*. O gamă largă de metafore vine să construiască edificiul peren al iubirii, ca „jertfă a *arderii* de tot", „floare-n *flăcări*, cu miresme bune", „*flacără* de argint, cu raze blînde", „pîine coaptă-n tainicul *cuptor*", toate configurînd traseul inițiatic pe care misticul îl parcurge în căutarea lui Dumnezeu și a sinelui, depotrivă. Imaginea este una a identificării simbolice a trecătorului ființei pămîntene cu perenul, ca timp etern al lui Dumnezeu. Una din marile taine ale lumii, Iubirea este o metaforă a unei cosmogonii: *În haosul de zări nelimitate, Cînd lumea nu avea măsurătoare, erai, Iubire, atotcuprinzătoare, În inima treimii închinate (...) Iar cînd va începe iarăşi lina stare de pace şi tăceri ce nu se curmă, Şi-atunci, şi-atunci vei fi Iubire mare...* Gama variată a sensurilor celei mai mari Taine, iubirea, este o expresie a virtuților sacre ale poeziei, prin care Zorica Lațcu oferă cititorului un mijloc de purificare, facilitîndu-i îndumnezeirea. Părintele Teofil Pârâianu, povestind despre prima întîlnire cu maica Teodosia,

[11] Rudolf Otto, ***Sacrul***, Ed. Dacia, Cluj 1996, p.15
[12] Dumitru Stăniloae, ***Ascetica şi mistica Bisericii Ortodoxe***, Editura IBMBOR, Bucureşti, 2002, p.421

BDD-A27920 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:56 UTC)

spune: „Cînd am întîlnit-o eu pentru prima dată, în anul 1954, parcă îmi era frică să o întreb ceva, pentru că aveam impresia că face nişte eforturi peste fire ca să răspundă“. Suferinţa ei fizică a fost însă acoperită de frumuseţea şi adîncimea iubirii ei pentru Domnul, de la care a primit daruri alese din care au izvorît atîtea poezii, poate pentru a se împlini încă o dată cuvîntul Apostolului Pavel care zice că „puterea lui Dumnezeu întru neputinţe se desăvîrşeşte“(II Corinteni 12, 9).

Iată o replică metaforizată la Civitas Dei – CivitasTerrena, în viziunea Magdei Isanos, care își intitulează o poezie, ***Dumnezeu***: *Oamenii bogați au făcut icoane,/catapitezme-aurite și strane,/însă Dumnezeu n-a venit/în locul astfel îngrădit.//Bogații stăteau groși, împovărați/și se uitau la sfinții frumos îmbrăcați.//În vremea asta, Dumnezeu zbura-n copaci,/făcîndu-i să-nflorească./ […]/Avea atîtea de făcut Dumnezeu,/și oamenii îl plictiseau mereu,/cerînd unul pentru altul rău.* Supărarea divină se spulbera repede și *Dumnezeu punea fulgeru-n teacă/și s-apuca alte lucruri să facă.* Un Dumnezeu extrem de lumesc și previzibil, cu un comportament aproape ludic, creat de un spirit optimist, așa cum a fost Magda Isanos.

Spațiul pămîntesc are, în poezia ei, o aura edenică, dovedindu-se, în timp, un *locus amoenus* identificat în grădina-rai, unde toate minunile cerești par a fi coborît: *Doamne, unde ai să ne aşezi pe noi visătorii,/ Iartă-ne ce-am greşit şi primeşte-ne în grădinile / pe care îngerii tăi le-au plivit* (***Doamne, unde ai să ne aşezi pe noi?***). Într-o altă poezie, divinitatea coboară populînd spațiul teluric și sacralizîndu-l: *Era plină grădina. / Cu fiecare zeu creştea lumina.* (***Zeii***). Natura originară, un anotimp de primăvară eternă, grădini cu arome de rai, toate desenează o metaforă a sufletului poetei, cu nimb paradisiac, în care Dumnezeu veghează discret: *Vijelioase flori din pămînt aburind, / Ca nişte strigăte cresc, saltă zîmbind. / Care e vrerea lor gingaşă-n vreme? / Noaptea-n grădinile mari nu se vor teme? // Însă-n mijlocul lor, bolnav de vis, / ochiul lui Dumnezeu şade deschis… / Haina lui mirosind a ierburi şi cer – / fără să ştie oraşul de piatră şi fier.* (***Flori***) Din aceeași gamă care definește cetatea face parte și pădurea, nobilă lucrare a lui Dumnezeu, spațiu de o frumusețe diafană, coborît parcă din ceruri: *Primăvara-n pădure văzui / cum trecea Dumnezeu cu cetele lui, / şi-aprindea în fiecare mugur un fir / de lumină, ca un safir. / ...Apoi orice lucru părea / plin de rouă şi sărutat de stea,* (***În pădure***). În fapt, natura pare o zămislire sacră, de la Facere, *plămădite din cel dintîi lut al lumii, / în ere uitate fierbinţi* (***În asfinţit***). În acest decor sfînt, *hulubii albi şi roşii se rotesc* (***Primăvara***), evocînd îngerii raiului, coborîți pe pămînt.

Sentimentul iubirii este, iată, la Magda Isanos, expresia consubstanțialități cu pămîntul cu rod, impregnat de spiritul divin, fapt care determină înțelegerea unei subtile declarații de iubire față de Dumnezeu, cel care a zămislit totul. Este, în aceste versuri, o exprimare discretă a deplinei adorații a poetei față de orice semn taumaturgic pe care îl descoperă în natura înconjurătoare și care îi dă o vitalitate ce vine să contracareze umbra morții. Iubirea de natura cu accente divine, paradisiace, este un sentiment care mărturisește credința în reintegrarea ființei, după moarte, în ciclul etern. De aici vine, probabil, acel optimism definitoriu pentru lirica poetei, acea seninătate cu care își asumă destinul tragic. Prin evadarea într-un paradis terestru, se ajunge la o absolutizare a limitei, la o închidere generatoare de spaţii în care timpul este convertit în durată, iar **raiul antropomorf** este produsul unei exaltări morale, în faţa binelui şi frumosului absolut. Evadarea ființei într-un paradis extramundan de o perfecţiune **teomorfă**, potențată de ritmurile cosmice conduce la anularea tragicului, prin relativizarea limitei absolute. Aici îi conduce năzuința pe mistici, care dobîndesc prin fiorul trăirilor, ceea ce Blaga numește “un nou eu” definit ca “echivalentul ontic al marii opere de creaţie, pe care o găsim în planul mitic–religios–metafizic”[13]. Creaţia este pusă sub semnul

[13] Lucian Blaga, ***Gândire magică şi religie***, în cap.***Certitudine şi supraconştiinţă***, Ed. Albatros, Bucureşti, 1996, pp.373-375.

BDD-A27920 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:56 UTC)

iraţionalului. Timpul îşi pierde identitatea, pînă la anulare. Raiul teomorf e doar un spaţiu ilimitat, scos de sub incidenţa curgerii temporale.

"Presimţirea că va muri a Magdei Isanos s-a împlinit repede şi nu putem decît să regretăm că n-a trăit mai mult cea care se anunța, chiar și printr-o activitate atît de restrînsă, drept cea mai profundă poetă a literaturii române."[14] considera Nicolae Manolescu, iar Constantin Ciopraga o prezintă într-o linie hieratică: "Cîntînd ca *privighetorile oarbe* poeta practică, instinctiv parcă, un fel de hierofanie, de unde revelarea legăturilor dintre oameni și lucruri, dintre cuvînt, ca instrument de confesiune, și senzația de insecuritate, marcată de războiul mondial al doilea."[15]

Sistemul deducţiilor propuse ne îndeamnă la o fugară reamintire a esenţei sistemului filozofic hegelian care considera lumea ca o expresie a raţiunii, compusă din trei mari realităţi: *divinul*, *natura* şi *umanul*.

BIBLIOGRAPHY

Blaga, Lucian, ***Gîndire magică şi religie***, Ed. Albatros, Bucureşti, 1996
Ciopraga, Constantin, prefață la ***Cîntarea munților***, B.P.T., 1988, Editura Minerva, București
de Ávila, Teresa, ***Poesías/Poezii***, ediţie bilingvă, traducere, prefaţă şi note de Viorica S. Constantinescu, Ed. Institutului European, Iaşi, 1996
Manolescu, Nicolae, prefață la ***Poezia română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta***, B.P.T., Editura pentru literatură, 1968
Marrou, Henri, ***Teologia istoriei***, Ed. Institutului European, Iaşi, 1995
Meslin, Michel, ***Ştiinţa religiei***, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1993
Otto, Rudolf, ***Sacrul***, Ed. Dacia, Cluj 1996
Sf. Augustin, (XIV, XXVIII)
Stăniloae, Dumitru, ***Ascetica şi mistica Bisericii Ortodoxe***, Editura IBMBOR, Bucureşti, 2002

[14]Nicolae Manolescu prefață la "Poezia română modernă de la G. Bacovia la Emil Botta", B.P.T., 1968, Editura pentru literatură
[15]Constantin Ciopraga -prefață la "Cântarea munților". B.P.T., 1988, Editura Minerva, București

BDD-A27920 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:56 UTC)